

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 510/2021-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Jany Laššákovej a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Rímskokatolíckej cirkvi, Trnavskej arcidiecézy**, Jána Hollého 10, Trnava, IČO 00 419 702, zastúpenej advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH s. r. o., Žižkova 22B, Bratislava, IČO 36 718 432, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Viliam Karas, PhD., proti uzneseniam Okresného súdu Trnava č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019, č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019, č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie **v č a s t i**, v ktorej sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Trnava č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021.
2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.
3. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesení Okresného súdu Trnava č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.
4. Vo zvyšnej časti návrhu na odklad vykonateľnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Ústavnému súdu bola 23. apríla 2021 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami všeobecného súdu č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021. Táto ústavná sťažnosť je vedená pod sp. zn. Rvp 907/2021. V ten istý deň, teda 23. apríla 2021, bola ústavnému súdu doručená ďalšia ústavná sťažnosť sťažovateľky, ktorou namieta porušenie totožných práv podľa ústavy a dohovoru uzneseniami všeobecného súdu č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1820

z 13. apríla 2021. Táto ústavná sťažnosť bola vedená pod sp. zn. Rvp 908/2021. Uznesením č. k. PLs. ÚS 39/2021-6 z 12. mája 2021 ústavný súd veci vedené pod sp. zn. Rvp 907/2021 a sp. zn. Rvp 908/2021 spojil na spoločné konanie, ktoré je ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 907/2021.

2. Podstatou obidvoch ústavných sťažností je namietané porušenie práv sťažovateľky napadnutými uzneseniami všeobecného súdu o určení výšky trov civilného sporového konania, ktoré má sťažovateľka zaplatiť protistrane (žalovaným). Predmetom sporu bolo vydanie nehnuteľností podľa zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam. Všeobecný súd pri určení výšky trov konania tvorených trovami právneho zastúpenia vychádzal z oceníteľnosti predmetu konania peniazmi podľa § 10 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), s čím sťažovateľka s odkazom na § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky i na judikatúru ústavného súdu nesúhlasí. Posúdenie výšky náhrady trov konania všeobecným súdom je podľa sťažovateľky nesprávne, svojvoľné, prekvapivé a nedostatočne odôvodnené. Priznaný nárok (37 855,13 eur, resp. 56 757,88 eur) je nedôvodne vysoký, drakonický a šikanózný.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

II.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021:

3. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

4. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

5. V ďalšom konaní bude ústavný súd predovšetkým skúmať, či okresný súd ústavne konformným spôsobom, s možným dopadom na ústavou a dohovorom garantované práva sťažovateľky, aplikoval vo veci určenia výšky trov právneho zastúpenia § 10 ods. 2 vyhlášky.

6. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

II.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019:

7. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pritom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

8. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09).

9. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

10. Z ústavných sťažností vyplýva, že uznesenia okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019 vydané vyšším súdnym úradníkom mohli byť (a v tomto prípade aj boli) preskúmané v zmysle § 239 ods. 1 Civilného sporového poriadku súdom prvej inštancie, a to na základe sťažnosti sťažovateľky ako osobitného prostriedku procesnej obrany. O sťažnostiach sťažovateľky rozhodol sudca okresného súdu uzneseniami č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021 a v prípade zistenia zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľky (či už rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

11. Právomoc okresného súdu rozhodnúť o sťažnostiach sťažovateľky vo vzťahu k napadnutým uzneseniam č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019 vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (bod 3 výroku tohto uznesenia).

II.3. K odkladu vykonateľnosti napadnutých uznesení:

12. Sťažovateľka súčasne navrhla, aby ústavný súd podľa § 129 zákona o ústavnom súde odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení okresného súdu. Tento návrh sťažovateľka odôvodnila tým, že napadnuté uznesenia sú exekučným titulom. Okamžitý výkon napadnutého rozhodnutia (exekúcia) zasiahne sťažovateľku po finančnej stránke v takom rozsahu, že bude ohrozená jej existencia a schopnosť zabezpečovať poskytovanie všeobecne prospešných služieb spojených s činnosťou katolíckej cirkvi. Sťažovateľka predložila ústavnému súdu výzvu zo strany žalovaných na úhradu trov konania, v ktorej sťažovateľku upozorňujú, že po márnom uplynutí lehoty splatnosti trov pristúpia k uplatneniu nároku cestou exekútora, a teda ide o reálnu hrozbu, že majetok sťažovateľky bude postihnutý exekúciou. Odloženie vykonateľnosti rozhodnutia v tomto prípade nielenže nie je v rozpore s verejným záujmom, práve naopak, verejný záujem jednoznačne svedčí v prospech požiadavky na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia. Sťažovateľka je

vo svojej územnej pôsobnosti zodpovedná nielen za zabezpečovanie slávenia liturgie a vysluhovanie sviatostí (napr. uzatváranie manželstva), ale aj za poskytovanie ďalších všeobecne prospešných služieb. Sťažovateľka je napr. zriaďovateľom mnohých škôl, vykonáva charitatívnu pomoc obyvateľstvu, organizuje púte, festivaly, zabezpečuje správu a údržbu kostolov, historických pamiatok a vykonáva mnohé iné všeobecne prospešné aktivity. Všetky uvedené všeobecne prospešné činnosti si vyžadujú vynaloženie nemalých finančných prostriedkov z jej strany. Okamžitá exekúcia na podklade rozhodnutia okresného súdu môže zásadným spôsobom ohroziť samotnú existenciu sťažovateľky a schopnosť poskytovať tieto všeobecne prospešné služby. Po začatí exekučného konania proti sťažovateľke, ktoré vzhľadom na existujúci exekučný titul bezprostredne hrozí, exekútor postihne majetok v jej vlastníctve a akékoľvek navrátenie do predošlého stavu by bolo v dôsledku povahy exekučného konania znemožnené, a preto sa sťažovateľka domnieva, že odloženie vykonateľnosti napadnutých uznesení ústavným súdom je jediný účinný právny prostriedok, prostredníctvom ktorého sa zabráni bezprostredne hroziacim škodám.

13. Ústavný súd po posúdení procesnej situácie v predmetnej veci a dôvodov, ktorými sťažovateľka v ústavnej sťažnosti odôvodnila návrh na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení, dospel k záveru, že sťažovateľka dostatočne osvedčila existenciu predpokladov na odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení okresného súdu. Ústavný súd v tomto smere bral ohľad aj na konkrétnu výšku sumy náhrady trov konania, ktorú je sťažovateľka povinná zaplatiť žalovaným (37 855,13 eur, resp. 56 757,88 eur). Bez povolenia odkladu vykonateľnosti by podľa názoru ústavného súdu mohlo dôjsť v prípade zrušenia napadnutých uznesení okresného súdu k závažnej ujme na strane sťažovateľky, pričom odložením vykonateľnosti v tomto prípade nebude ohrozený žiaden verejný záujem.

14. Ústavný súd preto konštatuje, že v tomto prípade boli splnené podmienky na odloženie vykonateľnosti uznesení okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1820 z 13. apríla 2021 a č. k. 25 C 47/2007-1828 z 13. apríla 2021 do rozhodnutia ústavného súdu vo veci samej, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti uznesenia.

15. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľky v časti namierenej proti uzneseniam okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019 ústavný súd ani nemohol vyhovieť návrhu na odklad vykonateľnosti týchto rozhodnutí, keďže zo systematického výkladu právnej úpravy tohto inštitútu vyplýva (pozri § 131 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pozn.), že pozitívne rozhodnutie o takomto návrhu implicitne prichádza do úvahy vtedy, ak ústavný súd prijme ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie. Z uvedeného dôvodu návrhu na odklad vykonateľnosti v časti napadnutých uznesení okresného súdu č. k. 25 C 47/2007-1471 z 15. júla 2019 a č. k. 25 C 47/2007-1480 z 15. júla 2019 nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Peter Molnár
predseda senátu